

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

w sprawie **M.M.**

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k.

przy zast. art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 13 września 2023 r.,

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Krzysztofa Urgacza,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt VII Ka 840/21,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Lublińcu

z dnia 25 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 201/18,

1. oddała kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. zasądza od oskarżycielki posiłkowej N.P. na rzecz M.M. kwotę 4674 (cztery tysiące sześćset siedemdziesiąt cztery) zł tytułem zwrotu kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym;

3. obciąża oskarżycielkę posiłkową N.P. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Lublińcu wyrokiem z dnia 25 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 201/18, uniewinnił oskarżonego M.M. od popełnienia zarzucanego mu czynu, tj. tego, że:

„w dniu (...) na ulicy (...), w miejscowości G. woj. (...) kierując samochodem ciężarowym marki S. o nr rej. (...) wraz z przyczepą marki H. o nr rej. (...) umyślnie naruszył zasady w ruchu drogowym w ten sposób, że na zakręcie drogi w lewo przekroczył dopuszczalną prędkość określoną znakiem drogowym B33 - ograniczenie prędkości do 40 km/h w wyniku czego podczas nagłego hamowania przyczepa przemieściła się na przeciwny pas ruchu uderzając w prawidłowo jadący samochód marki V. o nr rej. (...) kierowany przez M.P., w wyniku czego M.P. i pasażer samochodu marki V. w związku z odniesionymi urazami wielonarządowymi ciała ponieśli śmierć na miejscu wypadku, natomiast:

- O.K.2. doznał obrażeń ciała w postaci stłuczenia głowy, otarcia skóry kończyn dolnych, stanowiących naruszenie prawidłowej czynności narządu ciała na okres poniżej 7 dni;
- S.S. doznał obrażeń ciała stanowiących naruszenie prawidłowej czynności narządu ciała na okres poniżej 7 dni w postaci rany tłuczonej twarzy i śluzówki jamy ustnej, stłuczenia łokcia i kolana lewego;
- K.N. doznał obrażeń stanowiących naruszenie prawidłowej czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni w postaci wstrząśnienia mózgu i licznych złamań twarzoczaszki;
- D.Y. doznał obrażeń w postaci urazów wielomiejscowych, złamania przekrętarszego kości udowej prawej, śródmiaższowego pęknięcia śledziony, które spowodowały naruszenie prawidłowej czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni i stanowią ciężki uszczerbek na zdrowiu realnie zagrażając życiu w rozumieniu art. 156 § 2 k.k.
- A.B. doznał obrażeń ciała w postaci urazowego krwotoku podtwardówkowego z obrzękiem mózgu, złamania kości podstawy czaszki i

kości skroniowej prawej, kłykcia potylicznego, należących do ciężkich obrażeń zagrażających życiu w rozumieniu 156 § 2 k.k.”,
tj. przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł Prokurator Rejonowy w Lublińcu, zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucając, szczegółowo opisany w apelacji błąd w ustaleniach faktycznych wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Apelację od wyroku Sadu Rejonowego w Lublińcu wniósł również pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych: N.P. oraz małoletnich A.P., M.P. i A.P.1, zaskarżając go w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych oraz obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 198 § 1 k.p.k. Podnosząc zarzuty, opisane szeroko w apelacji, skarżący wniósł o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt VII Ka 840/21, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Lublińcu.

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych: N.P. A.P., M.P., A.P.1, zaskarżając go w całości, zarzucając:

„naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności polegające na tym, iż w wydaniu zaskarżonego orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona, tj. SSO K. G. (przewodniczący składu sędziowskiego), a co za tym idzie sąd był nienależycie obsadzony, co skutkowało pozbawieniem oskarżycieli posiłkowych prawa do skutecznego środka prawnego przed sądem, a także sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w postępowaniu apelacyjnym, stanowiąc bezwzględną przyczynę odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego”.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w Lublińcu wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja skarżącego pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych okazała się oczywiście bezzasadna, a związku z tym należało ją oddalić.

Oczywista bezzasadność kasacji, o której mowa w art. 535 § 3 k.p.k., zachodzi w sytuacji, gdy nawet z pobieżnej oceny podniesionych zarzutów w jasny sposób wynika, że są one nietrafne i nie mogą doprowadzić do oczekiwanego przez skarżącego rezultatu w postaci wzruszenia zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie SN z dnia 15 marca 2022 r., sygn. akt V KK 585/21). W niniejszej sprawie bezzasadność kasacji w stopniu oczywistym stanowiła konsekwencję nietrafności zarzutu zaistnienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Należy podkreślić, że powyższy zarzut był jedynym podniesionym przez skarżącego w kasacji.

Zdaniem pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a tym samym nienależytej obsady sądu w sprawie, doszło ze względu na udział w wydaniu wyroku sędziego Sądu Okręgowego w C. K. G. W uzasadnieniu kasacji skarżący wskazał, że sędzia K.G. został powołany na urząd sędziego Sądu Okręgowego w C. postanowieniem Prezydenta RP z dnia 3 lipca 2021 r. w następstwie procedury prowadzonej przez Krajową Radę Sądownictwa (uchwała KRS nr [...] z dnia 15 października 2019 r.). Ponadto skarżący podniósł, przywołując standard wynikający z orzecznictwa Sądu Najwyższego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, że osoba powołana na urząd sędziego w procedurze przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z 2017 r. nie tworzy niezależnego i niezawisłego sądu, co prowadzi do nienależytej jego obsady w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w pełni podziela stanowisko, zgodnie z którym nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa

ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. BSA I-4110-1/20).

Sąd Najwyższy także w całości akceptuje myśl wyrażoną w uchwale SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, zgodnie z którą Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1. Tożsame stanowisko zajęły Europejski Trybunał Praw Człowieka i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznając, że KRS w obecnym kształcie nie zapewnia wystarczającej gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej (zob. w szczególności wyroki ETPC: z dnia 22 lipca 2021 r., Reczkowicz przeciwko Polsce, wniosek nr 43447/19; z dnia 15 marca 2022 r., Grzęda przeciwko Polsce, wniosek nr 43572/18; wyrok TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., C-585/19).

Jednocześnie należy odnotować, że na kwestię interpretacji treści normy wynikającej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jak i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, nie ma wpływu rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61, ze względu na wieloaspektowe wady tego rozstrzygnięcia. Nie może ulegać zatem wątpliwości to, że uchwała składu połączonych Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, zachowuje swoją ważność i wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego (zob. szczegółową analizę zawartą w postanowieniu SN z dnia 16 września 2021 r., sygn. akt V KZ 29/21; zob. również np. postanowienie SN z dnia 29 września 2021 r., sygn. akt V KZ 47/21).

Rzecz jednak w tym, że w myśl przytoczonej uchwały składu połączonych Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., jak i uchwały SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, dla udowodnienia zaistnienia nienależytej obsady sądu nie wystarczy wskazać na instytucjonalną nieprawidłowość powoływania sędziów sądów powszechnych na podstawie procedury konkursowej z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustanowionym ustawą z 2017 r. Konieczne jest natomiast ustalenie *in concreto*, że sędzia sądu powszechnego nie gwarantuje chociażby minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości (zob. również np. postanowienia SN: z dnia 17 lutego 2021 r., sygn. akt IV KK 17/21; z dnia 19 kwietnia 2023 r., sygn. akt III KK 125/23; z dnia 1 czerwca 2023 r., sygn. akt III KK 114/23). W celu wykazania, że w danych okolicznościach sprawy sądu nie można było uznać za należyte obsadzonego ze względu na wadliwość powołania, przeprowadza się test opisany w uchwale SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22. Do kryteriów umożliwiających zweryfikowanie kwestii bezstronności i niezawisłości sądu *in concreto* należą m.in.:

- równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości;
- utajnienie obrad KRS w zakresie danej kandydatury;
- jednoznacznie negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów;
- porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów;
- to, czy kandydat w ogóle miał kontrkandydata do awansu, czy też był jedyną osobą, która wzięła udział w danym konkursie (zob. również np. test przeprowadzony w wyroku SN z dnia 18 lipca 2023 r., sygn. akt III KS 26/22).

Tymczasem skarżący w niniejszej sprawie nie podjął nawet próby wykazania, że sędzia K. G. w odbiorze zewnętrznym może być postrzegany jako sędzia niespełniający kryterium minimum niezawisłości, oraz że sąd z jego udziałem w niniejszej sprawie nie był bezstronny. Skarżący ograniczył się do wykazania systemowej nieprawidłowości jego powołania na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Częstochowie. Sąd Najwyższy, jak już wskazano, podziela stanowisko w kwestii owej nieprawidłowości; do stwierdzenia zaistnienia

bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. konieczne jest wystąpienie jednak równoczesne zaistnienia szczególnych okoliczności *in concreto*, o których mowa była wyżej.

Należy jednocześnie odnotować, że Sąd Najwyższy z uwagi na treść art. 536 k.p.k. zobowiązany jest do kontroli zaskarżonego orzeczenia w zakresie ewentualnego wystąpienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych z urzędu (zob. np. wyrok SN z dnia 9 grudnia 2021 r., sygn. akt II KK 125/21). W związku z powyższym Sąd Najwyższy w tej sprawie – działając z urzędu – zwrócił się o akta osobowe sędziego K. G. oraz stosowne dane osobowe zgromadzone ze względu na fakt prowadzenia procedury powołania na stanowisko sędziego sądu okręgowego. Z dokumentów wynika, że sędzia K.G. złożył egzamin sędziowski w 2001 r. z wynikiem dobrym. Następnie, od 17 grudnia 2001 r. do 31 maja 2002 r. był referendarzem sądowym w Sądzie Rejonowym w C. Od 1 czerwca 2002 r. zajmował stanowisko asesora sądowego w Sądzie Rejonowym w M.. Na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w M. został powołany postanowieniem Prezydenta RP z dnia 23 marca 2006 r. W latach 2002-2009 pełnił funkcję Przewodniczącego [...] Zamiejscowego Wydziału Grodzkiego z siedzibą w K., zaś w latach 2010 i 2014 został powołany na czteroletnie kadencje do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w M. Od 1 marca 2017 r. do 14 lipca 2018 r. pełnił funkcję Przewodniczącego [...] Wydziału Karnego tego Sądu. W latach 2014 oraz 2017 orzekał wielokrotnie w ramach pojedynczych delegacji w VII Wydziale Karnym Odwoławczym Sądu Okręgowego w C. Od 1 sierpnia 2018 r. K.G. został delegowany do Sądu Okręgowego w Częstochowie na podstawie delegacji Ministra Sprawiedliwości. Nominację Prezydenta RP na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w C. uzyskał w dniu 2 czerwca 2020 r. Jak wynika z uchwały nr [...] Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 15 października 2019 r., Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] zaopiniowało kandydaturę sędziego K.G. pozytywnie. Od dnia 1 listopada 2021 r. pełni on w Sądzie Okręgowym w C. funkcję Przewodniczącego Wydziału Odwoławczego.

Jednocześnie należy odnotować, że, jak wynika z dokumentów zamieszczonych na stronie internetowej Kancelarii Sejmu RP, sędzia K.G. podpisał listę poparcia dla sędziego L. M. kandydującego do składu tworzonej w 2018 r.

Krajowej Rady Sądownictwa, co do której formułowano omówione wcześniej uzasadnione zastrzeżenia natury konstytucyjnej. Jak ponadto wynika z uchwały nr [...] Państwowej Komisji Wyborczej z 27 marca 2023 r. w sprawie powołania komisarzy wyborczych – sędzia K.G. został powołany na Komisarza Wyborczego w C. Zgodnie z informacją Okręgowej Komisji Wyborczej w C. z dnia 30 sierpnia 2023 r., sędzia K.G. pełni funkcję Zastępcy Przewodniczącego tej komisji.

Powyższe okoliczności Sąd Najwyższy brał pod uwagę badając kwestię ewentualnego zaistnienia w sprawie nienależytej obsady sądu z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie dowiodły one jednak braku spełnienia przez sędziego K.G. minimum standardu bezstronności i niezależności. Okoliczności jego awansu na stanowisko sędziego sądu okręgowego, co prawda mogą być przedmiotem zarzutu ze względu na decyzję sędziego o udziale w konkursie przed wadliwie obsadzoną Krajową Radą Sądownictwa, niemniej jednak w tym przypadku nie sposób twierdzić o „szybkiej ścieżce awansu”, którą można by powiązać z faktem poparcia sędziego L.M. jako kandydata na członka Krajowej Rady Sądownictwa w kształcie po 2017 r. Sędzia K.G. wiele lat piastował stanowisko sędziego sądu rejonowego, a pojedyncze delegacje do sądu okręgowego miały miejsce już w 2014 r. oraz w 2017 r., a zatem przed podpisaniem listy poparcia sędziego M. Także fakt pełnienia funkcji komisarza wyborczego nie jest w ocenie Sądu Najwyższego powodem do wzruszenia orzeczenia, zważywszy, że sędzia G. pełnił funkcje w komisji wyborczej również wcześniej, tj. w 2014 r. Należy również mieć na uwadze fakt, że w procedurze przed KRS sędzia G. miał kontrkandydata adwokata P. U., a ponadto, że Kolegium Sądu Apelacyjnego w Katowicach kandydaturę sędziego Gondro, zaopiniowało pozytywnie. Nie bez znaczenia dla oceny kwestii należytej obsady sądu ma również okoliczność, że orzeczeniem wydanym przez Sąd odwoławczy z udziałem tego sędziego był wyrok uniewinniający oskarżonego; oznacza to, że Sąd odwoławczy wydał wyrok niekorzystny dla oskarżyciela publicznego, który w obecnym kształcie prokuratury jest systemowo uzależniony od władzy wykonawczej (w szczególności zważywszy, że przełożonym prokuratorów jest Prokurator Generalny będący jednocześnie ministrem sprawiedliwości – art. 1 § 2 oraz art. 13 § 2 Prawa o prokuraturze).

Jednocześnie wyraźnie należy podkreślić, że test na okoliczność spełnienia standardu minimum bezstronności i niezależności przez sąd z udziałem sędziego, który uzyskał stanowisko w wadliwej procedurze przed KRS w składzie wyznaczonym nowelą z 2017 r., jest testem przeprowadzanym w danej sprawie, tj. z uwzględnieniem szczególnych aspektów dotyczących zarówno ocenianego sędziego, jak i specyfiki sprawy (np. jego przedmiotu, kierunku rozstrzygnięcia). Oznacza to zatem, że brak przyjęcia w niniejszej sprawie wystąpienia nienależytej obsady sądu z udziałem sędziego K.G. nie przesądza kwestii zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 §1 pkt 2 k.p.k. w innych sprawach, w których brał udział on jako sędzia Sądu Okręgowego w C. Sąd Najwyższy uznaje również za stosowne zaznaczyć, że brak przyjęcia, że sąd w niniejszej sprawie był nienależycie obsadzony nie oznacza pozytywnej oceny decyzji sędziego K.G. o udziale w procedurze nominacyjnej z udziałem wadliwie obsadzonej Krajowej Rady Sądownictwa. W szczególności za decyzję taką – jak również fakt podpisania listy poparcia dla kandydata na członka Krajowej Rady Sądownictwa po nowelizacji z 2017 r. – sędzia ponosi co najmniej odpowiedzialność moralną i etyczną za działania sprzeciwiające się standardowi konstytucyjnemu, konwencyjnemu i traktatowemu w zakresie prawa jednostki do sądu.

W konsekwencji, wobec braku wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a także braku podniesienia innych zarzutów w kasacji skarżącego, należało ją oddalić jako oczywiście bezzasadną.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[M.D.]

[ms]

